

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.250
Letna naročnina L 2.500
Letna inozemstvo L 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVIII. - Štev. 21 (899)

Gorica - četrtek, 26. maja 1966 - Trst

Posamezna številka L 50

Kongres narodnih manjšin v Gorici

Precej neopažen v pisanju tukajšnjih dnevnikov obeh jezikov se bliža 16. kongres »Federalistične zveze evropskih narodnih manjšin« (Union federaliste des communautés ethniques européennes - UFCE), ki bo zboroval v Gorici v Katoliškem domu od 1. do 4. junija.

Ti kongresi se vršijo vsako leto zdaj tu zdaj tam, kjer živijo narodne manjšine. Udeležujejo se jih zastopniki narodnih manjšin iz vse svobodne Evrope, kjer narodne manjšine uživajo večjo ali manjšo politično in kulturno svobodo ob vključitvi v življenje države, kateri pripadajo.

Zveza evropskih političnih manjšin ni politična organizacija kot so npr. razne mednarodne zveze strank, saj so tudi člani narodnih manjšin navadno razcepjeni v stranke po svojem političnem naziranju. Zato tudi kongresi Zveze nimajo političnega značaja. ZENM in njeni kongresi imajo kot namen proučevati predvsem pravne vidike v položaju narodnih manjšin in njihov odnos do večinskega naroda. S tem hoče Zveza s svojimi kongresi buditi vest državnim oblastem, kjer manjšine živijo, in pomagati v iskanju pravičnih moralnih in pravnih odnosov med večino in manjšino. Dalje je namen Federacije narodnih manjšin povezovati te slednje, ki jih družijo ista usoda, da se med seboj spoznava in da si pomagajo z medsebojnimi izkušnjami in z izmenjavo pogledov.

SLOVENCIS IN KONGRES NARODNIH MANJSIN

Slovenska manjšina živi v Italiji na Gorškem in Tržaškem od leta 1918 ter od leta 1866 v Benečiji. Letos bo pa prvič, da bo tak kongres zboroval v Italiji, na teritoriju, kjer živi slovenska manjšina. V ta namen so izbrali Gorico. Tako bo Gorica, kot smo poudarili zadnjič v nekem članku, že drugič v kratkih dveh tednih sedež pomembnega mednarodnega sestanka.

Zato bo ta kongres pomemben za Gorico in njeno vlogo v mednarodnem svetu Evrope; bo pa pomemben tudi za nas Slovence, ki živimo v Italiji. Saj bodo tako visoke osebnosti iz raznih držav Evrope spoznale našo manjšinsko problematiko in se seznanile tudi z našo kulturo in jezikom, ker je na programu tudi večer slovenske pesmi in folklore.

PROGRAM KONGRESA

Federalistično zvezo evropskih narodnih manjšin vodi sedaj kot predsednik Svend Johannsen, Danec po rodu. Na programu kongresa je predvideno, da bo kongres pozdravil poleg predsednika kongresa tudi dr. A. Kacin kot predsednik Slovenske demokratske zveze, katera je v neki meri prireditelj in gostitelj kongresa. Poleg splošnih poročil so na kongresu predvidena še zasedanja delovnih komisij in pa obiski v drugih centrih naše dežele. Tako bodo kongresniki obiskali tudi Trst in pa Koper v Jugoslaviji, kjer živi italijanska narodna manjšina. Oba obiska je pripravila Slovenska skupnost v Trstu.

ZAHTEVE NASE NARODNE MANJSINE

Kongres evropskih narodnih manjšin bo gotovo zbudil pozornost tudi odgovornih voditeljev italijanske večine v naši deželi. Upajmo, da bo prišlo tudi do osebnih srečanj med njimi in kongresniki. Zato ne bo odveč, če kongresnike in voditelje italijanske večine spomnimo na položaj naše slovenske narodne manjšine.

Predvsem približno dejstvo, da naša manjšina še vedno čaka na zaščitni zakon, ki ga predvideva čl. 6 italijanske ustave, katera je stopila v veljavo dne 1. januarja 1948. Kmalu bo torej dvajset let, tozadevnega zakona pa še vedno ni. S čl. št. 6 je italijanska republika priznala jezikovne manjšine kot moralne osebnosti, ki jih je treba posebej zaščititi. Imamo torej pravico tako zaščito tudi zahtevati.

V zvezi s to zahtevo poudarjamo drugo: ohranitev narodnega ozemlja. Jezult p.

Messineo piše: »Tudi narodna manjšina ima svojo domovino, ki jo ljubi in spoštuje z gorkimi čustvi, domovino, v kateri ima pravico, da nemoteno živi.« To se pravi, da ima narodna manjšina pravico do narodnega ozemlja, na katerem strnjeno biva, od koder se živi in s katerimi je nekako organsko povezana. (Enciclopedia cattolica).

Z ozemljem naše slovenske manjšine pa večina postopa skoro brez vsake vesti. Kakorkoli je treba novega pozidati ali ustanoviti, za vse se išče prostor na že tako tesnem ozemlju manjšine. Pri tem se postopa tako, kot bi naša zemlja ne imela lastnika (Glej primer naftovoda, nove ceste na Vejno, Sovodnje, nova naselja po vsem Krasu itd.).

Isti avtor izvaja dalje: Nova vrsta pravice, ki jim pravijo kulturne pravice, se nanašajo na posebnosti, ki odlikujejo narodno skupnost. Med te štejemo pravico do uporabe lastnega jezika in do njegovega pouka v šolah, do čuvanja narodnih tradicij in navad in do sredstev, da vse to ohranjajo, pospešujejo in predajajo naprej.

Nato zaključuje: Iz povedanega sledi, da ima država dolžnost zagotoviti narodni manjšini kot taki njen obstoj, njeno mirno bivanje na dednem prostoru, svobodno uporabo jezika in vse druge kulturne pravice, ki so lastne narodnosti.

Vemo, da je približno isto izpovedal papež Janez XXIII. v svoji encikliki Pacem in terris.

POZDRAV GOSTOM

Na te osnovne pravice, ki v glavnem čakajo še na dejansko uresničitev pri naši manjšini, opozarjamo italijansko demokratično državo ob zasedanju 16. kongresa evropskih manjšin v Gorici. Pri tem kot katoličani in demokrati pozdravljamo zastopnike narodnih manjšin v naši sredi in jim izrekamo dobrodošlico po stari slovenski navadi: Bog vas sprimi!

Izražamo pa tudi željo, naj bi njih delo pomagalo k pravični rešitvi zapletenih vprašanj okrog življenja in delovanja narodnih manjšin, vprašanj, ki so bila v preteklosti vir nemirov in usodnih mednarodnih konfliktov in ki tudi danes marsikje grenijo življenje manjšin in zastrupljajo mirno sožitje med narodi.

Napovedujejo sporazum med Vatikanom in Jugoslavijo

Pred kratkim je Dušan Blagojević, ki je glasnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva, na tiskovni konferenci v Beogradu izjavil, da je v teku akcija za obnovitev diplomatskih odnosov med Svetim Sedežem in Jugoslavijo: »V kratkem,« je dodal, »vam bomo lahko postregli s podrobnejšimi podatki.«

Je to prvič, da je predstavnik jugoslovanske vlade uradno potrdil obstoj pogajanj, ki se že nekaj let pletejo med Rimom in Beogradom in jih s strani Cerkev vodita monsignorja Casaroli in Bongianino. Govori se, da bo sporazum podpisan okrog 20. junija. Sporazum naj bi bil že dokončno sestavljen (manjkajo še zadnje podrobnosti) in je trenutno v študiju tako pri sv. očetu kot pri Titu. Ne gre pri tem dogovoru le za obnovitev diplomatskih stikov, temveč tudi za ureditev medsebojnih odnosov med Cerkvijo in državo na podlagi jugoslovanskih zakonov. Diplomatske odnose bosta vzdrževala dva posebna odposlanca, ki ne bosta imela naslov nunciata ali poslanika, pač pa njun položaj. To naj bi bilo podobno tako kot v času zadnje svetovne vojne, ko je severnoameriški predsednik Roosevelt imel posebnega odposlanca pri sv. očetu Piju XII. v Vatikanu.

Jugoslavija je prekinila svoje odnose z Vatikanom leta 1952. Pretvezo za to je našla v imenovanju nadškofa Stepinca za kardinala. Vendar je Sv. Sedež dal vedno

Petinsedemdeset let socialne okrožnice "Rerum novarum",

Pred 75 leti, 15. maja, je tedanji svet začuden sprejel vest, da je sv. oče Leon XIII. izdal posebno okrožnico o socialnem vprašanju, ki je po začetnih besedah dobila naslov »Rerum novarum«. Pravimo začuden. Začudili so se delodajalci, ki so v tistih časih gledali v delavcu bolj predmet izkoriščanja kot pa človeško osebo; začudili pa so se tudi delavci sami, kajti marksistična propaganda jim je že desetletja dopovedovala, da drži Cerkev z bogataši, podpira kapitalistične pridobitne kroge ter je nasprotna upravičenim delavskim težnjam po pravični plači, človeka dostojnem življenju in svobodnem združevanju v lastnih organizacijah za obrambo delavskih pravic.

Ko je Leon XIII. dvignil tako svoj glas proti nečloveškemu izkoriščanju delavskih množic in poudaril njihove pravice, je završalo po vsej zemlji. Bogataši so bili nevoljni, češ kaj se Cerkev vtika v zadeve, ki niso njene; delavci so sprva ostali nezaupni, saj so jim njih rdeči voditelji govorili, da Cerkev ne misli iskreno; dobri katoličani so se pa nove okrožnice z navdušenjem oprijeli, jo začeli študirati in prevajati v življenje. Tudi v Sloveniji je našla vedno odmev ter dobila zlasti v dr. Janezu Ev. Kreku neumornega pobornika za uveljavljanje njenih načel.

Tako je bil potom te slavne okrožnice vzpostavljen znova dialog Cerkev z delavskim slojem, ki je bil na tem, da odpade od Boga in Cerkev in postane popoln plen marksistične ideologije. Tej okrožnici so sledile nato še tri, ena bolj sodobna kot druga: ob štiridesletnici »Rerum novarum« enciklika »Quadragesimo anno« l. 1931 po naročilu papeža Pija XI., nato pa v času pontifikata Janeza

XXIII. kar dve: »Mati in učitelja« ter »Mir na zemlji«.

Te okrožnice so vzbudile val zanimanja po vsem svetu; po vseh deželah so vzniknile organizacije v obrambo delavskih interesov, krščanska socialna gibanja ter delavski voditelji s krščanskim svetovnim nazorom. Delavec je spoznal, da je Cerkev res z njim. Sprejela je celo njegov dan 1. maj, za svoj praznik in mu dala krščansko vsebino z likom sv. Jožefa Delavca, ki je postal svetnik dneva.

MOGOČNO ZBOROVANJE V BAZILIKI SV. PETRA

V istem svetišču, kjer so skozi štiri leta zborovali koncilski očetje, so se preteklo nedeljo zbrali delavci iz 35 držav, da skupaj s Kristusovim namestnikom papežem Pavlom VI. proslavijo lepi jubilej okrožnice »Rerum novarum«, se sv. očetu zahvalijo za naklonjenost, ki jo je bil delavski stan v zadnjih desetletjih deležen s strani Cerkev ter znova izpovedo zvestobo Svetemu Sedežu. Petnajst tisoč jih je pohitelo na to svečanost in z njimi so prišli predstavniki raznih katoliških organizacij. Pridružili so se jim visoki cerkveni dostojanstveniki, ki naj bi predstavljali vse kontinente sveta.

Prvi med njimi kardinal Jožef Cardijn, do nedavnega preprost duhovnik, neumorni organizator žosizma, delavske katoliške akcije za mladino po vsem svetu; potem kardinal Duval, nadškof iz Alžira, ki je, dasi Francoz, sklenil ostati med svojimi verniki v Alžiriji brez ozira na jezik, raso in vero; nato nadškof enega največjih industrijskih mest na svetu msgr. Wright iz Pittsburga v ZDA; pa msgr. Clyde Young iz Avstralije; podhranjeno Indijo in vse dežele v razvoju je predstavljala msgr. Vallopylly, Latinsko Ameriko pa pomožni škof iz mesta Mexico v Mehiki msgr. Lomelin.

Vsi ti visoki dostojanstveniki so opravili v nedeljo dopolne ob 10. uri koncebrirano sv. mašo skupno s sv. očetom ob oltarju nad grobom sv. Petra. Sv. oče je petdesetim delavcem iz raznih dežel osebno podelil sv. obhajilo, še drugim šestdesetim pa dal poljubiti svoj prstan. Pet zastopnikov raznih delavskih združenj je nato pozdravilo sv. očeta: Livio Labor, glavni predsednik italijanskega združenja ACLI, Olivier Gregoire, predsednik mednarodnega združenja krščanskih delavskih gibanj; Teofilo Pérez Rey, predsednik Krščanskega delavskega bratstva iz Španije; Alfonz Müller, glavni tajnik delavskega krščanskega gibanja v Nemčiji ter Patrick Keegan,časni predsednik svetovnega gibanja krščanskih delavcev, ki je bil na zadnjem koncilu med laičnimi poslušalci in je tudi enkrat spregovoril.

SV. OČE ZBRANIM DELAVCEM

Besede sv. očeta so bile polne tople ljubezni do navzočih in do stanu, ki ga predstavljajo. Dejal je, da je njihov številna udeležba najlepši dokaz, da je okrožnica »Rerum novarum« uspela s svojim poslanstvom, ki ji ga je bil papež Leon XIII. namenil. Cerkev je prisluhnila, iskreno »klicu bolečine« takratnega delavskega proletariata in zavzela do njega jasno stališče. Proglasila je dostojanstvo

človeškega dela, naj bo kateri koli vrste, le da je pošteno in je branila delavca v njegovem osebnem dostojanstvu in v njegovi svobodi, jasno izpovedujoč, da ima delavec neodsvojljivo pravico do kruha, družine, vzgoje, boljše bodočnosti in neoviranega življenja po veri. Prav Cerkev je visoko dvignila zastavo socialne pravičnosti in poudarila, da zahteva skupno dobro, da se dobrine razdeljujejo med potrebne in ne zadržujejo le v rokah nekaterih bogatincev.

Prav zato, ker je Cerkev izšla iz evangelija, ki je Kristusov nauk, ni mogla nikdar pristati na ideologije, politična ali socialna gibanja, ki se opirajo na marksistični svetovni nazor. Ta nazor ima nepopolno pojmovanje človeka in je zato napačen; poleg tega oznanja ateizem, ki je vse prej kot v korist znanstvenega raziskovanja vesolja in razvoja človeške civilizacije, saj je zaslepljen od svojih nenaravnih pogledov na življenje in zato škodljiv za človeško družbo. Materializem, ki izhaja iz tega radikalnega marksizma, ne dela drugega kot da oznanja razredni boj, rodi nasilje in vodi k uničenju vsake svobode, kar vse potem konča v sistemu, ki je preko mere avtoritaran ter vsestransko totalitaren.

DELAVCI BODO ZBOROVALI V RIMU

Nedeljska svečanost v baziliki sv. Petra je bila pravzaprav uvod k zborovanju, ki se je pričelo pretekli ponedeljek v Rimu in se bo zaključilo to nedeljo na binokostni praznik. Tega zborovanja se udeležujejo delegati petdesetih delavskih organizacij s celega sveta.

Program zborovanja obsega tri točke: študij vloge laikov v Cerkv in med svetom v luči koncilskih odlokov; poročilo o stanju delavskega razreda med različnimi narodi ter dokončna ustanovitev svetovnega gibanja krščanskih delavcev (MMTC), ki je bila sklenjena l. 1961. ob priliki proslavljanja 70-letnice Leonove okrožnice »Rerum novarum«.

General Ky je utrdil svojo oblast

Zdi se, da je generalu Kyju, ki vodi vlado v Saigonu, uspelo zatreti budistični upor v mestu Danangu, ki je trajal sedem dni in grozil, da potegne ves Južni Vietnam na državljansko vojno, od katere bi imeli koristi le komunisti.

Ko je Ky poslal v Danang nov bataljon padačev, je število saigonskih sil narastlo na šest tisoč. Uporniki so spoznali, da je nadaljnji odpor brez smisla in so se brez boja vdali. Vladne čete so jih zaprle v taborišča z bodečo žico, na taboriščih pa so odpeljali veliko količino orožja, ki so ga zajeli. Aretirana sta bila voditelja upora župan mesta Danang Van Man in dr. Tam. Odpeljali so ju v Saigono, kjer ju bodo postavili pred vojaško sodišče.

Poveljstvo nad mestom Danangom je prevzel general Dong. Izjavil je, da 400 zajetih vojakov in 20 nižjih častnikov ne mislijo kaznovati, ker so jih k uporju prisilili višji častniki. Po izjavah budistov je bilo na obeh straneh 200 martvih, general Dong pa trdi, da je padlo samo 20 saigonskih vojakov, nad sto pa jih je bilo ranjenih. Pripomnil je tudi, da budističnih boncev ne misli preganjati, ker ga enostavno ne zanimajo.

Filmski igralec postal duhovnik

V mašnika je bil posvečen v Washingtonu bivši filmski igralec Umberto Almanzan. Potem ko je leta 1961 prekinil sijajno filmsko kariero, je vstopil v semenišče v Washingtonu, kjer je končal filozofski in teološki študij. Novomašnik bo vršil svoj apostolat v inozemskih deželah.

Razstava slavonskega invalida Branka Radunkovića v Bazovici

Od vnebohoda do nedelje je bil za Bazovico en sam praznik, praznik tihega veselja, občudovanja, spoštovanja človeške osebe, bratstva, molitve. Takih dni nismo pričakovali niti od daleč. Kdo nam je vse to prinesel? 25 letni fant, brez rok, 1,20 visok, malih nožic, Branko Radunković, doma iz Slavonije v občini Podravska Slatina.

Rodil se je med zadnjo vojno leta 1941. Ni obiskoval prav nobenih šol, ne osnovnih ne obrtnih, ni se izuril v nobenem zavodu. Vse sam! Pred sedmimi leti se ga je lotilo hrepenenje po delu, da bi premagal samega sebe, da bi dal smisel svojemu življenju. Začel je izdelovati vaško cerkvico in vaše hiše v miniaturo, modele. Kako, če nima rok? Poslužil se je ustnic, jezika in dveh 20 cm dolgih delov rok. S temi deli telesa dela, riše, barva, reže, zabava žeblice, lepí, tipka na stroju (100 črk na minuto).

Uspel je! Izdelal je makete (modele) slavni cerkve, samostanov, hiš, celih naselij, Titovo rojstno hišo. Iz leta v leto so njegove umetnine rasle, vzbujale zanimanje in občudovanje. Privedel je prvo razstavo v rojstnem kraju. Sledile so druge. Začel je potovati iz kraja v kraj. V Bazovici je priredil svojo 83. razstavo. Ko je bil v Pulju, je 20 tisoč meščanov obiskalo njegove makete (Pulj šteje približno 45 tisoč ljudi). Do sedaj se je njegovih razstav udeležilo nad 800 tisoč oseb.

BRANKO OSVOJI BAZOVICO

Na vnebohoda je bila v Bazovici slovesna otvoritev v Slomškovem domu. Odkrito povemo, da najbolj se spleča biti prisoten pri otvoritvi. To je res slovesna otvoritev. Ne veruješ? Pojdi na kako otvoritev njegovih maket in se boš prepričal. Branko Radunković govori, poje, razkazuje, kako dela, razlaga svoje makete. Iz vsake besede in kretnje pa spoznaš, da imaš pred seboj čudež božje dobrote. Branko vzbuja v srcih obiskovalcev čustva bratstva, medsebojnega spoštovanja, človeškega dostojanstva, ki ni v lepoti in dovršenosti telesa, temveč v veličini božjega otroštva: «Vsi smo brač! Ista krv, ista duša v svih!» Oko se orosi, ko ga gledaš in poslušaj, pa ne le ženskam! In kaj se zgodi? Na razstavo se vrneš enkrat, dvakrat, trikrat. Videl sem može, ki so prišli tudi trikrat na dan, plačali vstopnino vsakokrat, samo da so ga videli, se naučili njegovega optimizma, veselja, šaljivosti.

Nad 500 oseb je v Slomškovem domu videlo Brankove makete.

Branko je globoko veren pravoslavni kristjan, ki živi za Boga in bližnjega. Živi: čez pet let, ko bo nabral dovolj denarja, bo dal zgraditi v svoji rojstni vasi Dom za sirote, on, ki nima rok in bi sam potreboval pomoč drugih. Veliko molí in veliko poje. Vsak večer je bil pri šmarnicah in z namí prepeval litanije Matere božje.

V nedeljo popoldne so ljudje odhajali iz cerkve objokani in ginjeni. Vsak je imel na ustih besedo: kako je mogoče, da je v tako malem telesu, do katerega je bil Bog — če smemo tako reči — skop, tak veder in vesel duh!

Ko je slišal pri šmarnicah majniško branje o ekumenizmu, je prosil, da bi smel pripraviti veliko svečo v čast Bogorodice, da bi se kristjani zedinili v ljubezni. Po popoldanski maši je Branko — tako ga vsi po imenu kličejo — stopil v narodni slavonski noši pred ikono sv. Cirila in Metodja pri majniškem oltarju, zmoli večerno pravoslavno obredno molitev in dodal molitev za edinost, ki jo je sam zložil (O Bog, ki enako ljubiš pravoslavne, katoličane in muslimane...). Nato je prižgal veliko svečo, ki bo gorela po njegovih izrecnih željah pri službi božji ob nedeljah. Po župnikovih besedah pa je spregovoril nekaj besed o medsebojnem razumevanju, strpljivosti in ljubezni. Vsi prisotni so se spet zgnili v Dom, da bi še nekaj časa uživali ob Brankovem duhovnem bogastvu.

BRANKO IN CERKVENA EDINOST

Zanimalo nas je, kako gleda on na gibanje za zedinjenje kristjanov. Dejal nam je, da evangeljski duh nujno zahteva edinost med kristjani. Toda vsako zedinjenje se mora začeti najprej v srcih. Zato se moramo spoznati, medsebojno pomagati, ne spominjati se slabih stvari iz preteklosti, oprijeti se tistega, kar druží. Vsakdo naj ostane pri svojih načelih. Srbi so nanje zelo navezani, saj so zanje duša življenja. Petje vernega ljudstva je nekaj nenadomestljivega. Ne katoličani in ne pravoslavni ne bodo mogli odstopiti od svojega, kvečjemu sprejeti kaj novega skupnega.

Ali bo kmalu prišlo do zedinjenja? Kadar bo Bog hotel. Za to je treba mnogo moliti. Pravoslavni molijo za edinost pri vsakem bogoslužju. Težko pa je seveda prebrati, kar se je zgodilo slabega. V zadnji vojni so ustaši porušili samo v Slavoniji 50 cerkva, v vsej Jugoslaviji pa 180 pravoslavnih svetišč. Toda zmagati mora geslo: Pozabimo slabo, mislimo dobro! Pravoslavni naj prihajajo h katoličanom v goste, katoličani k pravoslavnim.

Kakšno je versko življenje v njegovi vasi, smo ga vprašali. Vsahtih je polovica, katoličanov in pravoslavnih, je dejal. Katoličanov hodí ob nedeljah v cerkev 90 %, pravoslavnih niti 50 %. Pravoslavni so versko bolj zapuščeni. Zadnja vojna je silno zmanjšala število pravoslavne duhovščine. So duhovniki, ki morajo oskrbovati istočasno po pet župnij. Manjkajo cerkve in marsikje se vrši božja služba na prostem. Pravoslavna duhovščina živi od prostovoljnih darov vernikov in iz cerkvenega fonda. Vsi duhovniki so socialno zavarovani. Odnos med oblastmi in pravoslavno Cerkvijo so normalni. Po koncilu so se zboljšali tudi odnosi med pravoslavno in katoliško duhovščino. Ni več prepovedi, udeleževati se bogoslužja druge veroizpovedi.

To so bile res ekumenske misli, ki so prišle iz ust Branka Radunkovića. V štirih dnešnih bivanjih v Bazovici je zasejal v srca naših ljudi toliko dobrega in lepega, da mu bomo ostali trajni dolžniki.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Ob 80-letnici župnika Antona Rutarja

Na binškojstni praznik, 29. majnika, obhaja svoj 80-letni rojstni dan preč. g. Anton Rutar, župnik v Pevmí. Zaslužnemu duhovniku, ki je zelo tesno povezan z zgodovino goriških Slovencev in z najzadnjim petdesetletju, izrekamo iskrene čestitke in mu voščimo, da bi ga Bog ohranil še dolgo vrsto let zdravega in čilega.

Rodil se je dne 29. maja 1886 v Dreznici. Študiral je v Gorici in bil dne 25. julija 1910 posvečen v duhovnika. Po kratkem službovanju v dušnem pastirstvu v Tolmínu in na Bukovem ga je nadškof Sedej oktobra 1914 poklical v Gorico in mu poveril mesto podravnatelja in ekonoma v bogoslovnem semenišču, kjer so tedaj študirali bogoslovci goriške, tržaško-koprške, poreško-puljske in krške škofije. Vzplamtela je prva svetovna vojna. Podravnatelj Rutar je tedaj širom po Avstriji iskal zatočišča za bogoslovce in ga po dolgem trudu našel v Stični, kamor je rešil tudi knjige in dragoceni arhivalni material goriške bogoslovne knjižnice. Pozneje se je v Stično umaknil tudi sam nadškof Sedej. Po vojni je enako slonela prav na podravnateljevih ramenih glavna teža obnove goriškega bogoslovja. Pa tudi služba ekonoma je bila v oni dobi skrajno težka zaradi gospodarske krize.

Nadškof Sedej, in pozneje tržaški škof Fogar, sta imela v semeniškem podravnatelju Rutarju dragocenega sodelavca. Nadškof Sedej mu je poveril še druge odgovorne službe: bil je študijski prefekt in profesor pastoralnega bogoslovja, knjižničar v bogoslovju, župnik spraševalec in član škofijskega upravnega sveta. V priznanje za toliko delo ga je nadškof Sedej imenoval za duhovnega svetnika, nadškof Margotti pa mu je ponujal imenovanje za monsinjorja.

Ko je hotel fašizem brutalno poitalijančiti goriško bogoslovno semenišče, je udaril predvsem po podravnatelju prof. Rutarju: dne 27. maja 1934 so ga zaprli in ga čez par dni skupno s prof. dr. Karlom Musizzo obsodili na pet let konfinacije v notranjosti države, češ da sta »nevarena za politični red v državi«. Ob povratku iz konfinacije se ni smel vrniti na svoje službeno mesto. Nekaj časa je gostoval pri križarkah v Villa Concordia, po smrti pevmskega župnika Jožeta Abrama pa je bil imenovan, 23. junija 1938, za župnega upravitelja v Pevmí in nato, 1. maja 1941, za župnika.

Po prvi svetovni vojni je bil prof. Anton Rutar v ospredju vsega narodnega, verskega in kulturnega dela na Goriškem. Bil je med najbolj aktivnimi člani in odborniki Kat. tiskovnega društva, med ustanovitelji Goriške Mohorjeve družbe in dolgotrajni član njenega nadzorstvenega odbora, odbornik Alojzjevišča in Sirovišča, član konzorcija Goriške straže in odbornik Gospodarske zveze. Sploh ni bilo pomembnejše slovenske katoliške ustanove ali

Shod slovenskih vernikov v tržaški stolnici

V nedeljo, 15. maja so se zbrali v tržaški stolnici pri sv. Justu zavedni verniki iz osmih slovenskih župnij, ki obsegajo vzhodni del tržaške škofije. Prišli so, da izpovejo svoje prepričanje, da je škof naslednik apostolov. Navzoče so bile župnije Bazovica, Pesek, Katinara, Ricmanje, Boljunec, Boršt, Dolina in Mačkoviče, prišlo pa je tudi mnogo rojakov iz samega Trsta. Udeležba je bila lepa, čeprav je sončno vreme vabilo v Dolino na majnico in še kam drugam.

Zbirno mesto je bilo pred samostanom na Montuzzi. Tu so se uvrstili v sprevod skavti in skavtinja, dekleta v narodnih nošah (vsa čast Katinarkam in Dražankam), številni mašni strežniki (nad 40), devet duhovnikov, možje in fantje ter krepka skupina krščanskih žena.

Stolnica se je napolnila v vseh ladjah. S pesmijo »Ti o Marija« so naši verniki pozdravili svojega nadpastirja in sedež škofije. Boljunski dušni pastir g. Lojze Zupančič je nato v kratkem nagovoru orisal zgodovino tržaške stolnice ter tako vse prisotne vpeljal v slovesno razpoloženje.

Pričela se je sv. maša, vsa v slovenskem jeziku. O hvala tebi, zbor katoliških škofov, ki si na koncilu uzakonil pravico, da Boga odslej tudi v najsvetejši daritvi častimo v maternem jeziku! Gg. Francé Vončina in dr. Angel Kosmač sta prebrala božjo besedo, bazoviški g. župnik Marijan Živec je pa obrazložil pomen jubilejnega romanja k škofu in njegovemu

sedežu ter zlasti poudaril misel, da smo vsi kristjani Cerkev, ki nosi odrešenje vsem ljudem.

Prišlo je darovanje, »ofer« v prvotnem pomenu besede. To je bil nedvomno najlepši del sv. maše. Strežnik iz Bazovice je stopil pred nadškofa in mu izročil duhovni šopek, zapisan na pergamentu, za duhovske poklice. Nabrali so ga mašni strežniki, ki so ves teden pred shodom nabirali dobra dela. Skavti iz Doline je prinesel nadškofu posodo s pristnim vinom za sv. mašo, skavtinja iz Boljunca hleb domačega kruha, dekleta v narodni noši vrtnice iz katinarskih vrtov, mlad mož iz Mačkovej pa kuverto z vsoto 50.000 lir, ki so bile pri šmarnicah nabrane za škofijski dom duhovnih vaj v Trstu.

Pri darovanju so bili verniki tisti, ki so dajali, pri sv. obhajilu pa so iz nadškofovih rok v zameno prejeli Kruh iz nebes; velik del množice ga je bil deležen. Tako bi moralo vedno biti pri sv. maši: dajati in prejemati. Kako blažilo je vplival med obhajanjem spev, ki ga je pelo vse ljudstvo: »Kjer je ljubezen, tam je Bog!« Da, sv. maša je vir medsebojne ljubezni, ker je Bog med nami.

Prišel je zaključni blagoslov. Ljudstvo je skupno zmolilo po namenu sv. očeta in zapelo večno lepo »Ti o Marija«. Pred nadškofa je stopil laik prof. Stepančič Aldo, ravnatelj dolinske enotne šole in spregovoril škofu in zbranim. Zahvalil se je v klenih besedah g. nadškofu za vse, kar so koncilski očetje storili za rast in utrditev Kristusove Cerkev na zadnjem vesoljnem cerkvenem zboru in mu v imenu zbranih laikov obljubil sodelovanje, ki smo ga vsi dolžni kot udje Kristusovega skrivnostnega Telesa in članj božjega ljudstva.

Vidno zadovoljen je tržaški nadškof nato zapustil svojo cerkev. Naši ljudje pa so še dolgo v skupinah stali pred svetiščem in ugotavljali: Bilo je lepo, zelo lepo! Imeli so prav. Slovenska molitev, ubrano petje, slovesno zvonjenje, zbranos vernikov, pisane noše in obleke naših deklet in strežnikov, vse to je dalo temu shodu, ki je bil zadnji v programu svetoletnih skupnih romanj v tržaško stolnico poseben pečat, ki bo ostal neizbrisen v spominu vseh udeležencev.

R. K.

Dvajsetletni sadovi slovenskega semenišča v tujini

Slovensko semenišče v tujini, ki je bilo po masovnem odhodu Slovencev v tujino leta 1945 najprej v benediktinski opatiji Pragla pri Padovi, nato v škofijskem semenišču Brixen na Južnem Tirolskem, po preselitvi v Argentino pa sprva v mestu San Luis, končno pa v mestu Adrogué blizu Buenos Airesa, je v teku svojega dvajsetletnega obstoja dalo sledeče sadove: Iz njega je v celoti izšlo 52 slovenskih duhovnikov, ki so v tem semenišču dokončali svoje študije in bili posvečeni;

14 slovenskih duhovnikov so bili časno gojenec tega zavoda, potem ko so se kasneje vključili v razne redovne skupnosti ali druge škofije;

13 slovenskih duhovnikov, ki so bili ob koncu vojne predčasno posvečeni, je dovršilo svoje študije in opravilo zadnje izpite v tem semenišču;

9 slovenskih duhovnikov je položilo doktorat iz teologije na bogoslovni fakulteti tega semenišča;

6 novih slovenskih duhovniških poklicev je že prišlo iz »Zavoda škofa dr. Gregorija Rožmana« za dijake, ki je temu semenišču pridružen.

Deset let moderne bolnice

Petega maja je minilo deset let, kar je bila po prizadevanju patra Pija v kraju S. Giovanni Rotondo odprta moderna bolnišnica. Zahvalno sveto mašo je daroval kardinal Lercaro. Prvotno je bilo v bolnišnični prostora za 450 bolnikov. V zadnjih letih pa je bila povečana, da more sprejeti 750 bolnikov. V desetih letih je iskalo v bolnišnični pomoč 91 tisoč bolnikov. Po volji patra Pija je bolnišnica urejena tako, da je bolnikom čim bolj olajšano bivanje. Opremljena je tudi z najmodernejšimi zdravniškimi pripomočki. Pater Pij pravi, da sta vera in znanost dvojce božjih oči in moramo zato obe enako ceniti.

Letni porast katoličanov na Japonskem

Znano je, da na Japonskem število katoličanov letno naraste le za približno 12.000. Vendar se zanimanje za katoliško Cerkev stalno večja. Mnogi nekatoličani berejo sveto pismo, želijo spoznati nauk katoliške Cerkev, se za delo Cerkev zanimajo in ga s simpatijo spremljajo.

Nabirka rimskih dijakov za gobavce

Dijaki rimskega liceja Virgilio so na ravnatelj rojstni dan zbrali 2.500.000 lir in jih namenili za bolnico gobavcev v Ugandi. Tako so hoteli izreči priznanje ravnatelju za njegovo vzgojno delo. Iniciativa dijakov zasluži vse priznanje.

Sončni mrk je bil viden tudi pri nas

Sončni mrk je v naših krajih bolj redka prikažen. Zato vzbudi tem več pozornosti, kadar pride do njega. Pretekli petek smo ga lahko videli tudi na Tržaškem in Goriškem. Bil je le delen, to se pravi, lumina senca je zakrila le večji del sončne površine. Nebo je bilo jasno, čeprav pokrito z rahlo mreno, kar pa ni bistveno vplivalo na potek opazovanja. Pričel se je točno po astronomskem času, to je ob 9. uri 12 minut 54 sekund. Pri nas je bilo sonce v najvišji fazi mrka dve tretjini zatemnjeno.

Po Italiji niso imeli z opazovanjem povsod posebne sreče; ponekod je bilo namreč precej oblačno. V Jugoslaviji pa je skoraj popolnoma jasno nebo omogočalo dobro opazovanje sončnega neba. Medtem ko je bilo v Sloveniji zakritlega 70 % sonca, se je odstotek zakritlenosti v Beogradu povečal na 80 %, v Skopju na 83 %, v Djevdjeliji na grški meji pa celo čez 90 %.

Popoln sončni mrk je bil pa viden na vem pasu, ki gre od Španije, preko zahodnih afriških obal, Grčije, Turčije do juga Sovjetske zveze. Številna mednarodna odposlanstva so odšla na grške otoke, da tam prisostvujejo temu izrednemu pojavu. Ob enajstih in pol je postalo sonce za tri sekunde kakor kaka temna pega, obdana z žarečim sijem, ki se je ni dalo gledati s prostim očesom. Iz sončnega kofobarja so prihajali mogočni plameni. Za nekaj časa so se pokazale zvezde na nebu, medtem ko je postalo na zemlji popolnoma temno.

Izjemno stanje v Angliji

Ze en teden stavka v Angliji 60.500 pomorščakov. Zahtevajo 40-urni delavnik ter 17-odstotno povišanje plač. Zaradi stavke miruje nad pet sto ladij, kar spravlja v nevarnost preskrbo vsega otoka.

Zaključek zborovanja predstavnikov sodobne poezije

Na goriškem gradu so v nedeljo, 22. maja zaključili literarno zborovanje predstavnikov sodobne poezije šestih držav iz Srednje Evrope. Pesniki in kritiki teh držav so na tem shodu prečitali nekaj svojih del in si izmenjali misli in načrte za skupno delo, ki naj bi zblížalo med seboj narode, ki so jih predstavljali.

Zanimiva je bila študija italijanskega pesnika Biagia Marina o literarnem ustvarjanju v Julijski Benečiji. Kurt Hohoff je prikazal nemško poezijo, italijanski pesniki kakor Fasolo, Lanzotto, Filippo Accroca pa moderno italijansko.

V soboto zvečer so se predstavili Slovenci, Hrvati, Srbi in Makedonci. Posamezne narode so zastopali: Ciril Zlobec Slovence, Nikola Miličević Srbe, Miodrag Pavlović Hrvate in Matej Matevski Makedonce. Ciril Zlobec je v uvodu povedal, da je študiral v Italiji in da je takrat moral zatajiti svojo slovensko govorico, zato pa hoče sedaj, ki je zmogala svoboda in demokracija, v slovenščini prečitati svoje poročilo. Ostali jugoslovanski pesniki so poudarili, kako se danes poezija zelo razlikuje od prejšnje, ki je bila tesno povezana z ljudstvom in zemljo. Danes so pesniki v Jugoslaviji sami. Prvotno povojno navdušenje se je umirilo in kar je takrat bilo na višku opevanja, skuša danes preiti v pozabo kot dejanja, ki niso nikomur v čast. Današnja mladina se ne bo nikdar navduševala za dela svojih očetov v zadnjem dvajsetletju. Prava poezija je kakor izbrušen kristal, v katerem se lesketajo samo lepe in svetle stvari.

Makedonski pesnik Matevski je dejal, da je makedonska poezija zelo stara pa tudi zelo mlada. Poudaril je veliki pomen folkloristike v makedonski poeziji.

Zadnje jutro v nedeljo, 22. maja je bilo namenjeno madžarskim pesnikom. Nastopili so István Vas, György Szabó in Lajos Maroti.

V okviru zborovanja »Mittelurope« je tudi italijanski pesnik Giuseppe Ungaretti čudil na goriškem gradu iz svojih del. Dne 20. maja zvečer se je na gradu zbralo veliko občinstva, predstavniki mesta in cerkvenih oblastí. Vsi so z veliko pozornostjo sledili njegovemu podajanju. Poudaril je najprej, kako je po dolгих letih obiskal Kras, ki se mu je predstavil ves v novem zelenju, ki hoče z novim upanjem zakriti okrvavljena tla. Takrat pred 50 leti so si stali nasproti dve sovražni vojski. »A mi«, je dejal Ungaretti, »smo vedeli, da so ljudje na nasprotni strani, katere nam je bilo ukazano ubijati, naši bratje. Zato skušajmo graditi nove mostove zblížanja in prisrčnih stikov s sosednjimi narodi.«

Zato se je predsednik laburistične vlade Harold Wilson odločil, da bo poddržal pristanišča. V ta namen je proglašil izjemno stanje v vsej državi. V moči tega odloka lahko vlada sprejme vsak sklep, ki se ji zdí potreben, da zavaruje angleško gospodarstvo. Določbe o izjemnem stanju dajejo vladí oblast, da nadzoruje promet po pristaniščih, določa najvišje cene za živila in kontrolira javno prevoznitvo.

Do sedaj je bilo izjemno stanje v Angliji razglašeno samo trikrat: med splošno stavko leta 1926, nato leta 1949 zaradi stavke pristaniških delavcev ter leta 1955 zaradi stavke železničarjev. Sedanje izjemno stanje mora potrditi parlament. Razprava o tem se je začela ta četrtek. Ker ima Wilson za seboj veliko večino v spodnji zbornici, ni dvoma, da bo ukrep sprejel.

Rudarji vzklikajo kardinalu Wyszynskemu

Preteklo nedeljo je obiskal kardinal Wyszynski božjepotno cerkev Kalvarijo v kraju Piekary Slaskije v Šleziji, ki je znana kot rudarsko področje, kjer izkopljejo največ premoga in železa. Okrog 400.000 ljudi je prihitelo iz bližnje in daljnje okolice, da vidijo svojega duhovnega vodnika in mu izrazijo svojo solidarnost. Velika večina med njimi so bili rudarji in drugi industrijski delavci. Nad eno minuto je trajalo vzklikanje, med katerim je množica poljskemu primasu želela dolgo življenje.

Kardinal Wyszynski je znova pozval vlado, naj spoštuje pravice Cerkev, saj bo imela od tega korist tudi država, ker se bo urdila avtoriteta svetnih oblastí. Cerkev ne stremi po tem, kar je Cezarja, temveč hoče le to, da bo država vodena v skladu z božjim zakonom.

Posvetitev nove Marijine cerkve na Vejni

Po posvetitvi veličastne Marijine cerkve na Vejni nad Trstom so bile razne slovesnosti: v petek zvečer slovo od Marijinega kipa, v soboto zvečer prvi del posvetitve in v nedeljo glavne slovesnosti. Kip fatimske Matere božje, ki ga je izdelal leirijski škof, je bil šest let v stolnici svetega Justa. V petek zvečer so ga Tržačani na trgu pred Sv. Antonom poslovlili od Marijinega kipa. V imenu škofa je govoril župan Franzil. Nato so kip prepeljali v cerkev sv. Nazarija, ki je v bližini novega svetišča.

V soboto proti večeru so se začele slovesnosti posvečenja, ki ga je opravil kardinal Antoniutti. Nato so v procesiji prenesli Marijin kip v novo cerkev.

Glavne slovesnosti so bile v nedeljo zjutraj. Kardinal Antoniutti je nadaljeval s posvečevanjem cerkve in istočasno so bili posvečeni trije oltarji v cerkvi: glavni oltar, v čast presvetemu Rešnjemu telesu Marijin oltar, na katerem bo kip fatimske Matere božje.

SOMASEVANJE KARDINALOV IN SKOFOV

Medtem se je cerkev vedno bolj polnila. Čeprav je nova cerkev zelo prostorna, so našli v njej prostor le povabljeni. Ob 10.30 se je začela slovesna maša v somaševanju treh kardinalov (Urbani, Antoniutti, Larmona) in šestnajstih škofov, ki so bili skoro vsi iz beneške cerkvene province. Vlado je zastopal minister Taviani. Prihodni so bili vsi predstavniki krajevnih oblasti. Med mašo je pel pomnožen zbor sv. Justa, za speve pa so poskrbeli semeniščniki in nekateri duhovniki.

Slovesnost je prenašala televizija. Kraljen je bil pogled na izvirno arhitektonsko stavbo in na zbrano množico.

V govoru je kardinal Urbani razložil pomen novega Marijinega svetišča. Cerkev je izpolnitev dvojne zaobljube: zaobljube tržaškega nadškofa, ki se je 30. aprila 1945 zaobljubil, da bo Mariji na čast zgraditi cerkev, če bo mestu prizanešeno z razdeljanjem in zaobljube vseh italijanskih

škofov, če bo Italija obvarovana pred novim totalitarizmom. Zato je za vse Italijane nova cerkev votivna cerkev, ki jih bo vedno spominjala na dolžnost hvaležnosti do Marije in dolžnost prizadevanja za pravo krščansko življenje. Cerkev tudi spominja na posvetitev Italije Marijinemu brezmadežnemu Srcu v Cataniji leta 1959. Zelo je bilo poudarjeno, naj bo nova cerkev znamenje združevanja, ne pa ločitve. Približno iste misli je poudaril tudi sveti oče v televizijskem nagovoru ob koncu slovesnosti.

POSLANICA SV. OČETA

Potem ko je omenil, da še ni minilo sedem let, kar je bil za časa papeževanja Janeza XXIII. postavljen temeljni kamen novemu svetišču (zgodilo se je to 19. septembra 1959), je nato izrazil svoje veselje, da je mogočna stavba na Vejni dokončno postala posvečena in izročena češčenju Matere božje. Nova cerkev je kakor oaza molitve, kamor bodo prihajali vsi, ki si žele duhovne obnovitve in krepčilnega miru.

Mati božja je po besedah sv. Ambroža podoba Cerkev glede vere, ljubezni in spolne povezanosti s Kristusom. Naj bo tudi novo svetišče, Mariji posvečeno, večer in bleščec simbol notranjega pristanka naših duš njenemu nauku in njenemu vzgledu. Nikomur ne bo Marija odrekla svojega varstva in svoje priprošnje, kdor bo iskreno sledil njenim stopenjam, prežetim svetostjo in milostjo. Spomin na dneve kongresa v Catanii, ko se je italijanski narod posvetil Marijinemu brezmadežnemu Srcu, nalaga vsem isto dolžnost: prepeljati s krščanstvom vse življenje: versko, družbeno, kulturno, gospodarsko. Obnoviti je treba na slovesen način zvestobo Kristusu in Cerkvi. To zahtevajo novi rodovi, ki se porajajo med nami, to zahteva urejen napredek sedanje družbe. K temu naj s svoje strani pripomore predvsem Devica Marija, Mati in Kraljica!

Bog daj, da bi se vse želje in napovedi po Marijinem posredovanju uresničile!

TRŽAŠKE NOVICE Iz Marijanišča

V eni zadnjih številčk »Kat. glasa« ste brali o nesreči, ki je zadela našega sobrata-klerika Mirka Zrima. Sedaj lahko sporočimo, da se s obratno zdravje hitro izboljšuje, čeprav bo moral biti še več tednov v bolnišnici. Skrbj nas tudi, ker zdravniki ne dajejo pravega upanja na popolno ozdravljenje zaradi zelo težkega pretresa možganov. Zato dragega sobrata priporočamo v molitev vsem našim prijateljem.

Prve dni maja smo imeli v Marijanišču izreden obisk. Zavod si je ogledal stalni

tekme so prišli zraven uredniki »Kotoliškega glasa« in konec je bil, da moramo prav Tržačani o tem nekaj napisati. Goriški fantje skoro niso verjeli, da imamo po takšnem porazu še toliko poguma. Seveda ga imamo, povemo tudi to, da je sodil Goričan, ki je v svoji oblasti razveljavil dva naša gola in tako je končni rezultat kar se da neroden. Kljub vsemu je bilo srečanje mladine iz obeh naših zavodov zelo prijazno in veselo. Verjetno bo 2. junija druga in odločilna tekma nekje v Furlaniji na neodvisnem terenu. Kdo bo zmagal?

V MARIJINEM DOMU V ROJANU

bodo na binško nedeljo, 29. maja nastopili

TRŽAŠKI SKAVTI IN SKAVTINJE

Na sporedu sta dve šaloigrji in petje skavtskega zbora. Začetek ob 18. uri. Med odmorji srečolov.

VABLJENI!

predsednik mešane jugoslovansko-italijanske komisije za obmejna vprašanja. Prej je obiskal razne slovenske šole, Dijaški dom v Trstu in Slomškov dom v Bazovici. V spremstvu g. predsednika je bil jugoslovanski generalni konzul in več predstavnikov Slovenske skupnosti.

V petek, 6. maja smo imeli praznik sv. Dominika Savia, svetnika mladine. Našim dijakom sta sv. Dominik in sv. Janez Bosco zelo draga, zlasti odkar je zavodska kapela dobila prave relikvije obeh svetnikov. Na Dominikov praznik je imel sv. mašo s primernim govorom g. Jože Vidmar. Glavni hišni praznik in patrocinij pa obhajamo v Marijanišču 24. maja. V kapeji imamo lepo podobo Marije Pomagaj.

V torek, 10. maja so v našo kapelo prinesli posebno luč za duhovniške poklice. Ostala je pri nas do srede zvečer, ko so jo openski strežniki prinesli v farno cerkev. Luč za duhovniške poklice je izredna škofijska akcija, ki naj bi vzbudila povsod večje zanimanje za semenišče in bogoslovje. Želja organizatorjev je, da bi v času obiska te posebne luči v cerkvah ali kapelah veliko in stalno molili za duhovniške poklice. Pomanjkanje duhovniških poklicev postaja vedno večji problem tudi za slovenski del tržaške škofije.

In še eno športno za konec. V soboto, 14. maja se je odpravilo enajst naših športnikov v Gorico nad alozijeviške nogometne, seveda vsi trdno prepričani, da golov ne bo malo. Golov res ni bilo malo, toda padli so skoro vsi v - tržaška vrata in sicer kar devet po vrsti in samo dva v goriška vrata. Rezultat torej 9:2 za Goričane. Kaj pravite na to? Tihi bi bili o tem »uspehu«. Zakaj pa pišete, če vam ne ugaja? Veste, v Gorici vse naleti skupaj, zlasti kadar ni treba. Protj koncu

Rojan

Prišla je peta obletnica otvoritve Marijinega doma. Spominski dan je 28. maja, vendar bomo proslavili obletnico dan kasneje, na binško nedeljo. Ob 7. ur bo sv. maša za dobrotnike. Mnogo jih je že v večnosti.

Popoldne ob šestih bomo imeli v gostéh tržaške skavte in skavtine, ki bodo nastopili s pisanim sporedom. Uprizorili bodo dve šaloigrji (Simpatični mežnar in Teta Turandot iz Tokia) ter zapeli več pesmi. Seveda ne bo manjkalo srečolov. Veseli bomo, če nas za peto obletnico Marijinega doma obiščete.

Na državni praznik, 2. junija bomo napravili kratko romanje v Barnas, na povratku pa se bomo ustavili v Števerjantu, če Bog da.

MLADINA IZ MAČKOVELJ

vabi za nedeljo, 29. maja vse rojake na

PRAZNIK ČEŠENJ

Prireditev bo v gozdiču nad vasjo ves popoldan in zvečer do polnoči. Glavni kulturni spored bo ob 17. uri. *Domači pevski zbor* (vodi prof. Mamolo) - *Moški zbor iz Trsta* (vodi dr. Harej) - *Nastop otrok* - *Pozdravna beseda* (Drago Stoka) - *Godba na pihala* (Trebče).

Gostom bo na razpolago pristno domače vino in priprizek. Dobrodošli v zdravju naravi! - Prispevajte s svojim obiskom k veselji slovenski domačnosti.

Radio za šole je zaključil svoje delovanje

Pred dobrim tednom je »Radio za šole« na tržaškem radiu A zaključil svoj program za šolsko leto 1965-66. Zadnje oddajo smo slišali v petek, 13. maja.

Od začetka teh oddaj, to je od polovice novembra pa do meseca maja, smo imeli priliko slišati skupno 44 oddaj, namenjenih otrokom osnovnih šol in 22 oddaj za učence slovenskih nižjih srednjih šol.

Pri sestavljanju oziroma izvedbi teh oddaj je sodelovalo več učiteljev in profesorjev tržaških in goriških šol skupno s svojimi učenci, ki so se potrudili, da bi čim lepše uspele.

Najraje smo poslušali tiste oddaje, pri katerih je bilo več glasbe in petja. Škoda, da nismo tudi letos, kot že v lanskem šolskem letu slišali otroških pesmic, ki so jih učenci osnovnih šol tako radi pisali radijski »Šolski pošti«. Zato bi želeli, da se v prihodnjem šolskem letu zopet uvede to dopisovanje, ker bi tako večje število otrok imelo priliko, da sodeluje pri teh oddajah.

Zvedeli smo, da »Radio za šole« z veseljem poslušajo tudi odrasli, ko jim to čas dopušča in celo malčki, ki še ne hodijo v šolo. Zato smo hvaležni tržaški radijski postaji, da se je spomnila naših šol in vključila v svoj spored tudi to oddajo, pa tudi vsem tistim učiteljem in profesorjem, ki so oddaje pripravljali.

C. R.

Poroka na Repentabru

V soboto, 21. maja sta se v cerkvi na Tabru poročila Muhovšček Stano in Batičeva Irma. Nevesta je »kor delica« več let raznašala po hišah Katoliški glas, za kar naj ji Bog v zakonskem in družinskem življenju obilo povrne. Na mnoga leta!

RADIO TRST A

Spored od 29. maja do 4. junija 1966

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Pravljica o pravljici«. — 12.00 Nabožne pesmi. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naš deželi. — 15.30 »Valček gospoda Giobatte«, radiokomedija. — 18.30 Iz pesniških gajev: »Branko Zužek«. — 20.30 Iz slovenske folklore: Radó Bednarik: »Pratika za prvo polovico junija«. Ponočitev v torek ob 12.00.

Ponedeljek: 12.15 Liki iz naše preteklosti: Vinko Vodopivec. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija. — 19.15 Poglavja iz zgodovine slovenske književnosti: Vinko Belič: »Pensnik in dramatik Anton Medved«. — 20.35 Zvolki, uglaseni na temo. — 21.00 Charles Gounod: »Zdravnik proti svoji volji«, komična opera v treh dejanjih.

Torek: 17.20 Italijanščina po radiu: Osnovni tečaj: 51. lekcija. — 18.30 Iz niza javnih koncertov Radia Trst v sezoni 1965-66 flavtist Miloš Pahor in klavičembalistka Dina Slama. — 19.00 Plošče za vas, quiz oddaja. — 21.00 Pregled slovenske dramatike. XXVI. oddaja. Sodobna družbena drama s socialnim poudarkom. Odlomki iz del: »Profesor Klepec« Ferda Kozaka, »Med štirimi stenami« Iva Brnčiča, »Velika puntarija« Bratka Krefta in »Kreflova kmetija« Ivana Potrča.

Sreda: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija. — 19.15 Higijena in zdravje. — 19.30 Zbor »Slovenec« iz Boršta, ki ga vodi Svetko Grgič. — 20.35 Stanko Janežič: »Romarska pot« - Delo nagrajeno na natečaju RAI-Italijanske Radiotelevizije 1965 za izvirne slovenske novele. — 21.00 Simfonični koncert orkestra »Alessandro Scarlatti« italijanske radiotelevizije iz Neaplja.

Četrtek: 9.00 Praznična matineja. — 12.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo: Danilo Lovrečič. — 14.45 Igor orkester, ki ga vodi Aleksander Bevilacqua. — 15.30 Izbor motivov iz operet. — 17.20 Italijanščina po radiu: Osnovni tečaj: 52. lekcija. — 19.00 Pisanji balončki, radijski tednik za najmlajše. — 20.30 »Dvajset let italijanske republike«, pripravila Licio Burlini in Franc Jeza. — 21.00 »Grobijani«, komedija v treh dejanjih.

Petek: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Glasbeno potovanje. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija. — 18.30 Nove plošče resne glasbe. — 19.00 Zbor »Tita Bircehner« iz Tapogliana in Nogareda al Torre. — 19.15 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze: Elio Fornazarič: »Kam vodi konkurenca med cesto in železnico v Italiji«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe simfoničnega orkestra italijanske radiotelevizije iz Milana. — 22.00 Benedetto Croce in idealistična struja v Italiji: Claudio Napoleoni: (8) »Ekonomske vede«.

Sobota: 12.00 Sirmio obzorja: »Vodne elektrarne na Soči«. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste. — 17.20 Komentarji o dogodkih po koncilu in v jubilejnem letu. — 17.30 Jutrišnji solisti. — Pianisti: Mojca Šiškočič, Ravel Kodrič in Vera Tuta, golenj tržaške Glasbene Matice. — 18.30 Panoramna jazz: Besedilo Sergia Portalcolnija. — 19.15 Družinski obzornik. — 20.35 Teden v Italiji. — 20.45 Trio Možina z vokalnim duetom Ljubica Berce-Košta in Nerina Pelicon. — 21.00 Josip Jurčič: Deseti brat: (1) »Kvasova pot na Slemenice«.

(se nadaljuje)

Darovi za oltar sv. Cirila in Metoda na Vejni

Po nedeljski posvetitvi Marijinega svetišča na Vejni so se številni verniki ustavljali tudi ob oltarju sv. Cirila in Metoda, ki ga dokončuje umetnik Tone Kralj. V kratkem bo oltar slovesno blagoslovljen. Ob njem naj bi se radi zbirali posebno naši rojaki in apostola edinosti prosili, naj skupno s sveto Bogorodico posredujeja pri vsemogočem Bogu za skorajšnje zedinjenje vseh kristjanov.

Za oltar smo zadnji čas prejeli naslednje darove: Iz župnije sv. Vincencija v Trstu sledeči dobrotniki: N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; Spagnoletto Antonija 5.000; gospa Družina 10.000; družini Blasi-Salimbeni 10.000; iz župnije Novega sv. Antona v Trstu: N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 4.000; N. N. 2.000; iz bartoljanske župnije: N. N. 1.000; Pertot Vladko, namesto cvetja na grob pokojnega mgr. Skabarja, 500; Baraga Lojzka 1.000; Martelanc Alojzija 1.000; gospa Scheimer 1.000; z Opčin naslednji dobrotniki: N. N. 2.000; Krt Amalija 2.000; N. N. 2.000;

Lupinc Aleš 1.000; M. N. iz nabrežinske občine, 3.000; Zuljan Bernardo, Ricmanje, 1.000; Lugnanj Pino, Rojan, 1.000; N. N., Kontovel, 2.500; Kralj Andrej, Trebče, 1.000; N. N., Sv. Ivan, 1.000; Kalc Marija, Trebče, 1000; Lipovec Jožefa, Salezijanci, 4.000 lir.

Današnji darovi znašajo 64.000 lir; prejšnja vsota 979.300 lir; skupno 1.043.300 lir. Vsem dobrotnikom se toplo zahvaljuje in se še vnaprej priporoča

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu

Laični misijonarji za dežele v razvoju

Zavod za mednarodno sodelovanje, ki ga je ustanovilo na Dunaju leta 1963 katoliško gibanje Pax Christi, je poslal lantsko leto 14 strokovnjakov, po večini zdravnikov in bolničark, v dežele, ki so na poti razvoja. Med temi deželami so: Jordanija, Senegalija, Bolivija, Alžirija in otok Formoza.

V nedeljo 29. maja vsi v Mačkovelje na praznik češenj

ANTON VAN DE VELDE

Srce zmaguje

23

NESLAVNA DENARNA STISKA. HUDA MUKA. AKADEMSKO SIDRO.

Dnevi se vrste drug za drugim. Lientje leži krščena na svoji puhasti blazini. Za malega Gerritsa je prispela nova otroška posteljica. Sladkorčke, ki jih je dobila mati ob kerstu, so porazdelili, napitnine porazdelali, pogače nj več. Greeta sedj pri oknu in cvete kakor šopek aster na predalniki. Toda tik nad očmi ji leži tenka puha. Skrb za bodočnost jo teži. Jon je brezposeln in zadnji fickj so šli k vragu. Neta mora dobiti še najemnino, prišel bo zdravnikov račun pa še to in ono. In potem imata — hočeš nočeš — gospodinjstvo konferenco.

»Punica,« pravi Jon, »ali hočeš, da grem po trimesečno plačo k Družbi?«

Ne, tega ne mara; miloščino naj si kar obdrži.

Jon kupuje časopise in bere oglase od začetka do konca. Človek bi si lase populil; samo pšunta in postrežnice in potniki za umetna gnojila. Potem pa kar k Borzi dela!

»Začniva devetdnevno,« mu pravi žena, »v čast svetemu Frančišku.«

»Prav,« reče Jon, »in nesel bom kilo kave Ubogim klarisam.«

In naslednje dni čaka Jon na Borzi dela, da pride na vrsto. Na nabutih listkih bereš vse mogoče: Iščejo se izdelovalke steznikov pa navijalci in mesarski pomočniki.

»Kako nepopolna je moja izobrazba,« pravi Jon. »Tri možnosti izven mojega področja; zakaj nas niso učili izdelovanja steznikov pa anatomije četrtonožcev?«

Mahne jo proti trgu. Pri židu, ki prodaja knjige, si nezavedno ogleduje razcefrane hrbe knjig in čuti, kako se po greza v nemoči in malosrčnosti.

»Bj kaj kupili?« žužnja žid. Jon se prebudi. Pred njim leže knjige,

»Kako obogatiš« poleg »Rdečih ječe«. Na levi zasliši raskav glas; fant iz ljudstva, ki je videti nekoliko razburjen in se mu pod koočinami na bradi vleče zagrizena zarezca.

»Kaj to stane?«

Prstena roka oklepa knjigo v rožnatem ovitku: »Erotika narodov.«

»To je nemško,« pravi žid, »tega ti ne razumeš. To tudi nikogar nič ne briga; notri so slike...«

Onj za stojnico oprezuje za fantom in za zdelano knjigo. Mali židek bi si rad oso zvabil v gnezdo. »Dvajset frankov,« pravi hladno.

»Pojdj k vragu,« se zabliska v fantovih očeh. »Dvajset frankov, potem nimam nič žreti.«

»Prav zato, fantiček, prav zato. Videti si sestradan, in takrat je hudič najglasnejši. Pa naj bo: petnajst frankov, a tudi centa ne manj.«

S pogledom, polnim besa in poželenja, zažene fant knjigo spet na kup in odštrorklja dalje. Na ustnih se mu kaže zagrizenost in srce mu je polno srda. Vse

na tem svetu je za bogatine. Lopovi imajo denar!

»Jej-jej,« se reži mali židek, »ali ste ga slišali? Bj rad lizal slaščico pa brez ficka. Pha — vse to brezposelno ljudstvo bi morali postaviti na kakšen otok.«

Jona ima, da bi udaril človeče v obraz, toda glista je preveč zanikrn in zoprn. In potem ga premaga topla in plaha želja, da bi bil brž spet pri Greeti in pri otrocih, in mu je, ko da se je prebudil iz kratkega, tesnobelega sna. Pa bi le moral dobiti delo! Ali naj gre vendarle po trimesečno plačo? Ali pa naj potrka pri Jodu?

Spet stoji doma, ne da bi si znal dogovoriti. Oktobrski nalivi tulijo prek strehe in toča bje v okenske šipe. Jon sedi zdelan za pečjo. Tako težko je govoriti; zdi se, da sta premlela vse, o čemer bi se lahko pogovarjala. Peerken mu leze na kolena. Kako vroče čelo ima pobič!

»Ah, to se ti samo zdi,« ga miri Greeta, »mrzle roke imaš.«

GORIŠKE NOVICE

Škof dr. Jenko v Gorici

Zelo prisrčno je bilo srečanje škofa za Slovensko Primorje dr. Janeza Jenka z goriškimi verniki, ki se je izvršilo na Vnebohodu popoldne v dvorani Katoliškega doma v Gorici. Naši ljudje so dvorano napolnili do zadnjega sedeža in s tem dokazali, da cenijo svoje verske vodnike in radi prisluhnejo njih pastirski besedi. Tudi goriški nadškof msgr. Pangrazio je bil vesel prihoda svojega sobrata onstran meje, saj upravlja dr. Jancz Jenko velik del častitljive in slavne goriške nadškofije. Po svojem kanclerju dr. Rudiju Klincmu je izrekel prisrčno dobrodošlico in ga po prireditvi v Kat. domu povabil k sebi na škofijo na bratski pomenek.

G. škof je ob prihodu v dvorano pozdravil s pesmijo »Ecce sacerdos« močeno mešan zbor. Pozdravne besede mu je izrekel škofijski kancler msgr. dr. Rudi Klincec, nakar je dragi gost v daljšem govoru osvetlil problem družine v luči koncila. Ker je g. škof razvijal misli na zelo zanimiv način in jih podkrepil z mnogimi zgledmi iz življenja, so ga navzoči pozorno in doživeto poslušali.

Moški zbor goriških pevcev je za ključek g. škofu zapel dve pesmi: »Triglav moj dom« in »O večerni uri«. Obe pesmi sta bili nekako povezani z dosedanjim življenjem g. škofa. Doma je namreč z Gorenjskega, rodil se je ob Savi in ta Sava ga je spremljala nato v Beograd med južne brate, kjer je preživel dolgo vrsto let ob strani beograjskega nadškofa dr. Ujčiča.

Preden se je g. škof od vernikov poslovil, jim je podelil slovesen blagoslov v slovenskem jeziku. Nato je sledilo srečanje v Zavodu sv. Družine s slovenskimi duhovniki. Bilo jih je 18, ki so v prijetnem razgovoru in bratskem vzdušju g. škofu postavili številna vprašanja in se z njim porazgovorili o mnogih zadevah, ki so aktualne za razcvet krščanskega življenja pri nas na Goriškem.

Goriški Slovenci na Ptujski gori

Romarska cerkev na Ptujski gori, ki stoji na griču blizu obronka Halož ob robu Dravskega in Ptujkega polja, je ena največjih umetnin stavbarstva v Sloveniji. Dogotovljena in posvečena je bila l. 1414 torej tisto leto, ko je bil ustoličen koroški vojvoda Ernest Zeleznik, zadnjič v slovenskem jeziku. Zelo velika umetnina je tudi

Marijin kip z Jezusom v naročju, ki je danes nad glavnim oltarjem. Marija drži na levi roki Jezusa, z desno pa privzdiguje svoj široki plašč. Pod tem plaščem se stiska 81 oseb. Misel te umetnine je: Pod tvoje varstvo pribežimo, sveta božja Porodnica. Kip je izdelan iz enega samega kosa kamna. Širok je 3 m, visok pa 2 m. Romarji se ga ne morejo dovolj nagledati.

Na to božjo pot je odšlo za praznik Vnebohoda iz Gorice 60 naših romarjev. Romanje je organiziralo Apostolstvo molitve pri Sv. Ivanu v Gorici, vodil ga pa je g. Štefan Kleindienst. Zgodaj zjutraj, ob treh po polnoči, je bilo že treba odriniti na pot. Preko Ljubljane, Celja in Rogaske Slatine so romarji dospeli na cilj ob devetih in pol. Rektor svetišča jih je ljubeznivo sprejel in na čelu sprevoda uvedel v Marijin hram. Sledila je slovenska peta maša, ki so jo naši rojaki prvič slišali in je vse zelo navdušila. Prelepa je bila tudi pridiga o Mariji. Po sv. maši so imeli naši romarji takoj še šmarnično pobožnost s petimi litanijami.

Kosiljo so dobro in poceni, se poslovili od svetišča in nato obiskali starodavno mesto Ptuj, kjer je bil že v rimskih časih sedež škofa. Tedaj se je Ptuj imenoval Petovium. Naslednji kraj na nadaljnji poti je bil Maribor. Tu so se romarji poklonili zemskim ostankom našega svetniškega kandidata Slomška, ki počiva v Marijini frančiškanski baziliki.

Treba je bilo misliti na povratek. Prelepa je bila štajerska zemlja v svoji pomladni prelesti. Vseposod skrbno obdelana polja, lepo oskrbovane hiše, cvetoča drevesa, brsteče zelenje, temni gozdovi. Noč se je spuščala na zemljo, ko je romarski avtobus privozil v Ljubljano. Še večerja pri »šestici«, nato pa nazaj proti Goriški! Ura je že prešla polnoč, ko so naši romarji, telesno sicer utrujeni, a duhovno obogateni, izstopili na Travniku. Po 22 urah potovanja je bil počitek več kot zaslužen.

Čarodej v Alojzijevišču

V nedeljo, 22. maja so se gojenci Alojzijevišča pomerili z goriškimi skavti v »žogobrcu«. Zmagali so prvi s kar prečrtiljivim rezultatom. Po tekmi je bila v dvorani Katoliškega doma za gojence Alojzijevišča in za drugo mladino izredno zanimiva in zabavna predstava, kakršne

vzame, pa naj jo še tolikokrat obišče. Žal je bila ura taka, da se ni dalo v njej opraviti kake šmarnične pobožnosti. Ker je čas pritiškal, je bilo treba nadaljevati pot proti Padovi. Mladji rod je bil že lačen. Ko si je utelil svoje želodce, je sledil obisk bazilike sv. Antona v Padovi. Mnogo bleška, mnogo vere v svetnikovo pomoč, a premalo globoke pobožnosti in čiščenja Najsvetejšega, to so bili vtisi, ki so jih dobili odrasli. Zato pa je nudil tem več duhovnega okrepčila obisk kapucinskega samostana v Padovi, kjer počiva p. Leopold Mandić, v sluho svetosti umrli dalmatinski kapucin iz Hercegovnega v Boki Kotorski. Njegova spovedna celica, kjer je skozi 40 let delil zakrament božjega usmiljenja, je neprestan slavospev temu skromnemu redovniku, ki je že na tem, da doseže čast oltarjev. Čudežna uslišanja se množijo in kar je glavno: ljudje, ki obiskujejo ta grob, odhajajo notranje presunjeni in duhovno okrepljeni.

Sonce se je počasi spuščalo proti padski nižini, ko je avtobus privozil v vedno prikupne Benetke. Najprej voznja na motorni ladjici po Velikem kanalu do trga sv. Marka, nato vzpon na zvonic, od koder pogled v enem zamahu objame vse slikovito mesto pod seboj; sprehod po trgu, soočenje z »Mostom vzdihov«, pozdrav baziliki sv. Marka, nato pa povratek po ozkih in krivenčastih ulicah, prehod čez most Rialto, pa spet nove ulice, dokler ni znova postal avtobus skupen dom za dve in pol ure vožnje. Še rožni venec in litanije Matere božje v nadomestek za šmarnice v zavodu, nato pa voznja skozi noč. Otroci so popali, dijakinje pa čebljale, dokler ni vozilo zavilo v ulico don Bosco. Čudovito preživeti dan je bil pri kraju, ostali pa bodo spomini, ki bodo vsem udeležencem še mnogokrat v življenju obudili hrepenenje po tistih dneh, o katerih poje pesem: »Oj mladost ti moja, kam si šla, oj kje si?«

NAJBOLJ ZAPUŠČENA IN IZPRAZNJENA VAS

Letos proslavlja uradna Italija stoletnico vključitve Furlanije in Beneške Slovenije v svoje državne meje. Prebivalstvo Beneške Slovenije ta jubilej kaj malo občuti. Prvič se je Italija do teh Slovencev ves čas mačehovsko vedla. Najprej jih je skušala raznaroditi, sedaj pa jih pušča, da odhajajo v tujino za poslom in se ne vračajo več.

Naj omenimo samo en žalosten primer: vas Breg v terski dolini! Do nje se pride iz Cente (Tarcento). Že to mestece, ki je furlansko, je napol prazno in ubožano. Po slikoviti dolini hudournika Tera se pride najprej do Njivice, kjer je sedež občine Brdo v terski dolini. Včasih je bil sedež te občine v Brdu, Ker pa je ležala vas visoko v hribu, so ga zaradi udobnosti drugih vasi premostili v Njivico, ki je vsem laže dostopna, ker je bolj nizko in v sredi doline.

Potem pride Ter in visoko v pobočju sta na levi Podbrdo in Breg. Lepo je iz Podbrda videti sive Mužce, izpod katerih privre na svetlo žuboreč Ter. Od Podbrda vodi tesna in nevarna cesta do Pod-

pri nas menda še nismo videli (kvečjemu na televiziji).

Iz Ljubljane je namreč prišel slovenski šalezijanski misijonar g. Mirko Žerjav, ki je z bližnje Kostanjevice prišel za dve uri v Alojzijevišče, da bi mlade povedel v začarani svet rokohitstva. Najprej je vsem zbranim povedal in razložil, kako, kje in zakaj se je tega izučil: da bi po zgledu sv. Janeza Bosca laže pridobil mladino za višje ideale.

G. Mirko, ki je nastopal že v večjih mestnih dvoranah kot v Milanu, Bologni, Firencih, Rimu... je pokazal celo vrsto modernih trikov in rokohitstev, da so bili navzoči kot hipnotizirani. Kar strmeli so, ko so videli, kako se je npr. žlica sama dvigala iz prazne steklenice, večkrat prerezana vrstica je postala cela, pred navzočimi zavezani roboji so se sami razvezali in narobe. Kaj vse premore čarobna palčka in igra s kartami!

Višek predstave je bil, ko so trije dečki prišli na oder, kjer jih je čarodej hipnotiziral (12-letni Kazimir je zbežal, ker se je zbal, da bi mu res ne zamenjal glave, 15-letni Peter bi pa moral ponoči s petelini kikirikati, pa je prosil »pomilostitve«, da ne bi spravil v zadrego domačih in sosedov...). Z močjo svoje volje je tako vplival na one tri na odru, da so delali in govorili, kar je on hotel. Tako se je Jordan popeljal z letalom v New York, nato v Rim, pozdravljaj je pred nami sv. očeta, pripovedoval, kako je oblečen in še in še.

Zelo smo hvaležni g. Mirku za lepo popoldne. Nestrpno ga bomo čakali, da nas jeseni spet obišče, saj je obljubil, da bo prišel tudi v Katoliški dom in tedaj s še obilnejšim programom. —o

Števerjan

Števerjanski fantje in odbor »Za Števerjan« organizirajo v dneh 28., 29 in 30. maja IV. razstavo tipičnih vin. Letos razstavlja devet števerjanskih kmetovalcev svoje pridelke. Kakor prejšnja leta bo tudi letos posebna komisija pregledala vina in nagradila najboljše črno in najboljše belo vino. Predseduje ji ing. Josip Rustja, sestavljajo pa jo še: Mirjo Gradnik (letošnji nagradjenec v Pramoaggiere), Alojz Bučinel, Stanislav Klanjšček, župan, in kmečki tehnik Corsi Alfonz. Lani sta nagradi dobila Humar Anton za črno in Terpin Jožef za belo vino.

V večernih urah bo igral vsak večer znani glasbeni ansambel ter bo deloval bufet z domačim kruhom in pečeniimi petelini.

Cepprav letošnji pridelok ni bil najboljši, so vinogradniki izbrali le tista vina, ki so za razstavo primerna. Nekateri primerki so res izvrstni.

Praznovanje Marije Pomočnice v Jazbinah

Lična cerkva v Jazbinah je posvečena brezjanski Materi božji. Naravno torej, da praznuje svoje proščanje v mesecu maju okrog 24. maja, ki je praznik Marije Pomočnice kristjanov ali kot rečemo Slovenci Marije Pomagalj. V Sloveniji so za 24. maj vedno velike slovesnosti na Brezjah in na Rakovniku pri Ljubljani.

Jazbinsko duhovnojo upravlja že nekaj časa župnik iz Števerjana g. Oskar Simčič. Letos je bila vsa cerkvena svečanost dva dni pred Marijnim praznikom v nedeljo, 22. maja. Slovesno sv. mašo s pridigo je opravil ravnatelj Alojzijevišča g. Janez Eržen, ki je nato tudi vodil evharistično procesijo. Popoldne so pete litanije Matere božje zaključile cerkveno praznovanje, po domovih pa se je praznično veselje nadaljevalo vse do poznega večera.

lopatic. Tu se cesta konča, in če hočeš priti v Breg, ki je oddaljen 2 km zračne črte, moraš iti peš. Cesto šele nameravajo zgraditi. Sla bo po hribu v polkrogu in bo dolga tri do štiri kilometre.

Breg ima tri zaselke: Skarbane, Srednjo vas in Mlinarje. Srednjemu zaselku pravo domačini Brjeh ali Srednji berk. V vseh treh naseljih je ostalo komaj petdeset ljudi. Še leta 1951 jih je bilo 151 (Skarbani 37, Mlinarji 62, Srednja vas 50). Adina Durlico, njen brat Franko in Dino Martinelli so edini trije otroci v Bregu in edini učenci lepe šole, ki prazna sameva. Skoro dve tretjini hiš je neobjudenih in marsikatera že razpada, po razvalinah pa se košati robidovje.

Breg je nekdanji pripadal k občini Gorjanj (Montenars), toda Gorjanj ležijo onstran hribov, tako da je treba tja hoditi po stezah dve uri in pol. Državna oblast je ta nesmisel spoznala, pa je Breg priključila k občini Brdo.

Cerkvena oblast pa še vedno vztraja na stari razmejiti. Tako ima Breg svojega župnika v Gorjanjih, ki mora napraviti 30 km poti, če hoče po cesti priti v Breg. Seveda bi ljudje v Bregu rajši spadali pod Ter, ki je oddaljen le 4 km in pol gorske steze, toda župnik iz Gorjanov o kakšni odcepitvi noče nič slišati. Sam pride v Breg le enkrat na leto, ob vaškem prazniku, in še takrat mu morajo vaščani plačati 30 km dolgi krog vožnje, ki ga mora napraviti, da pride iz Gorjanov do Podlopatic. Župniku iz Tera so se ljudje iz Brega, tako silno duhovno zapuščeni, zasmili, pa je začel dvakrat tedensko hoditi brat mašo v Breg. In kaj se je zgodilo? Župnik iz Gorjanov mu je sedaj to maševarjenje prepovedal, češ da je on odgovoren za Breg. Ubogi ljudje! Država jim ne zgradi niti ceste do zunanega sveta, cerkvena oblast jih je oropala dušnega pastirja, le kaj morajo čutili v sebi? Ljubezni do Italije in do tako sebičnih služabnikov Cerkve gotovo ne!

Papeža na znamkah

V Jemenu je poštna uprava izdala serijo znamk z osebnostmi, ki se trudijo ali so se trudile za mir. Na dveh znamkah je tudi slika papeža Pavla VI. in pok. papeža Janeza XXIII.

SREDNJA SOLA V DOLINI

priredi v nedeljo, 29. maja ob 20. uri na šolskem dvorišču zaključno šolsko prireditev. Na sporedu je mladinska opereta v treh dejanjih

ČUDEŽNE GOSLI

pisatelja Ernesta Tirana in skladatelja Cirila Preglja
K prireditvi vljudno vabljeni!

S TRŽAŠKEGA

Dva nova vlaka med Trstom in Ljubljano

Odkar so bili odpravljivi vizumi med Italijo in Jugoslavijo, prihaja v Trst vedno več Jugoslovancev. Seveda prednjačijo med njimi Slovenci, daš tudi ne manjka Hrvatov in ljudi iz Slavonije ter Sumadije, ki so že postali sestavni del parka pred tržaško postajo ter železniške čakalnice istotam.

Slovenska železniška uprava se je zato odločila, da z 23. majem uvede na progi Ljubljana-Trst dva para električnih vlakov, ki bosta koristila seveda predvsem prebivalcem Slovenije, za Tržačane pa bosta skoro brez pomena, ker se bosta vračala v Ljubljano v popoldanskih urah. Prvi vlak bo odhajal iz Ljubljane ob 6,14 (seveda po sončni uri), v Trst pa pripeljal ob 10,18 (po italijanski legalni uri); drugi bo odpeljal iz Ljubljane ob 14,25 ter prispejal v Trst ob 19,25.

Vlaka se bosta vračala: prvi ob 17,25, prihod v Ljubljano ob 19,20; drugi ob 20,10, prihod v Ljubljano ob 22,25.

Vožnja z novima vlakoma bo cenejša kot z avtobusom. Iz Trsta bo veljala vozovnica do Ljubljane 1.040 lir (avtobus 1.250 lir). Še bolj poceni bo za italijanskega državljana povratek iz Ljubljane. Stal ga bo 1560 starih dinarjev, t.j. 780 lir. Tudi se bo povečala hitrost teh vlakov z ozirom na mednarodne vlake. Zadnji potrebujejo zaradi mejnih prehodov cele 4 ure do Ljubljane, vlaka za Ljubljano pa bosta vso pot pretekla v treh urah s 76 km povprečne brzine na uro. Na ta način bosta »ujela« avtobuse, ki so bili do sedaj bolj upoštevanji pri potnikih, saj nikdar niso potrebovali do Ljubljane več kot tri ure.

Odgovor »Delu«

Tržaško glasilo Italijanske komunistične partije *Delo* je v članku z dne 20. maja dokazalo, da ga ne brigajo razlaščenost v dolinski občini in drugod. Piše, da za sedaj tudi »ne briga«, koliko je Slovenska skupnost napravila za rešitev slovenske zemlje iz rok mednarodnega kapitala. Se več. Iz tega boja se norčujeta. A to je presneto važna zadeva, važnejši kot odgovor, ki zanima le prizadete in so ga predhodno odobrili.

Kaj so komunisti naredili za drugi tork? Zakaj se sami pristaši *Dela* danes silijo razmer obračajo za pomoč na tisti, ki jih komunisti psujejo in obrekujejo? Toda kako je z drugim lottom? Kaj komunisti in njihovi zavezniki naredili za razlaščenje iz tretjega seznama? To danes važno vprašanje!

Nekje smo brali pritožbo, da se SLO ne drži pogodbe s Konzorcijem. Vprašamo *Delo*, kakšne ukrepe bodo zaradi tega izvedli proti velekapitalistom, proti kapitalizmu *Delo* noče iz ne vemo kakšnih razgovor protestirati? Stalin se je sicer tisk zadnje vojne res pogodil s Hitlerjem, bilo bi slabo, če bi ga posnemali. Danes so vlogre res drugačne, na škodi pa bi vedno nedolžni ljudje.

Torej: najprej pomagajmo ljudem, jim teče voda v grlo. Kar se zanimivo ugotovitev tiče, pa *Delo* naj ne bo neudarno. Samo dobro ve, kam naj se obrne, če se mu mudi, in pobrska za neobjudenimi dogovorji in prilogami k raznim pogodbam na »drugi« strani (npr. lanski jesen ali letos za Kras). Za danes pri-

Romarjem v Einsiedeln

Po uradnem odloku z dne 17. maja lahko vsi italijanski državljani potujejo v Švicco in Avstrijo samo z navadno osebno izkaznico. Odslej naprej ni treba več dovoljenja Kvesture, zahteva se samo veljavna osebna izkaznica; veljavnost trajna pet let; praktično: kdor ima osebno izkaznico izdano 7. julija 1961 lahko gre romanje. To olajšanje velja za vse države Zapadne Evrope.

Kdor torej še ni napravil, kakor je bilo po dosedanjih predpisih naročeno, mu je sedaj velika skrb prihranjena.

Razni sodelavci, ki vodijo vpisovanje in račune za Einsiedeln, naj pregledajo samo veljavnost osebne izkaznice vseh prijavljenih. Drugih znanih navodil, ki so dana do 1. junija, ne bomo več ponavljali.

Romarski odbor

OBVESTILA

Dopisnikom Katoliškega glasa! Ker bo prihodnji četrtek, 2. junija državni praznik, naslednji četrtek, 9. junija pa praznik sv. Rešnjega Telesa, bo naš list izšel v obeh primerih en dan prej, t.j. v sredo. Zaradi tega bo *paginacija* v torku 31. maja in 7. junija. Dopisnike lepo prosimo da pošljejo svoje prispevke omenjenemu dnevu vsaj do 12. ure.

Birmovanje za binkošti v Gorici. Binkoštni praznik, 29. junija bo goriški nadškof msgr. Pangrazio delil zakrament sv. birme ob 9.30 v cerkvi sv. Jožefa na Stražcah, ob 15.30 v stolnici, ob 16.30 pa v cerkvi sv. Ignacija na Travniku.

Zaključek šmarnične pobožnosti pri Sv. Ivanu. V Gorici v cerkvi sv. Ivana bo slovesen zaključek šmarnične pobožnosti torko, 31. maja ob 20. uri. Vsi slovenski verniki so vabljeni k tej zaključni slovesnosti.

DAROVI:

Za Marijin dom v Rojanu: N. N. 20.000; Piščanc Danilo 1.500; N. N. 5.000; Michel 2.000; Gregorič 1.000; Kosmina 2.000; Solazzi 1.500; Ferfolja Albina 2.000 lir.

Za Slomškov dom v Bazovici: ob krstu Ane Zupančič svatje 8.600; namesto cvetja msgr. Skabarju Ivanka Krizmančič 3.000; Marija Kalc 1.000; ob krstu Ane Marije Krizmančič 5.000; M. R. 500; baronica Titty de Smeccchia-Gattorno 3.000; Francos Racman 5.000; Antonija Zivic, iz Trsta 10.000; v počastitev pok. mame Julije Krizmančič, Silvo, 5.000; M. R. 3.000; ob poroki Ražem-Baldassin 8.000; Sain Dobšan 10.000; namesto cvetja pok. Ivana Krizmančič, Zofija Krizmančič, 1.000; N. N. 3.000; Karlo Kalc, iz Gropade, 1.000; Josipina Mlač 1.000; v počastitev matere Zadro Marcantonio 5.000; Marija Kalc 1.000 lir.

Vsem dobrotnikom iskren Bog plačaj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca trgovalci L. 30, osmrtnice L. 50, več 75% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Majniški izlet Zavoda sv. Družine

Mesec maj gre h koncu, dijaki in šolarji že mislijo na počitnice, naši zavodci bodo kmalu zopet samevali do jeseni. Zato je prav, da pred odhodom na svoje domove doživijo tudi dan skupnega izleta, ki zelo veliko pomaga k zbližanju med predstavljenimi in zaupanimi jim gojenci.

Zavod sv. Družine v Gorici, ki nudi že dolgo vrsto let streho naši študirajoči mladini in ljudskošolskim otrokom, ter ji pomaga, da se vedno uči, pa tudi versko, moralno in narodno utrjuje, je letos svojim gojencem in gojenkam pripravil izredno lep majniški izlet. Kar štiri kraje naj bi obiskali: Riese, Monte Berico pri Vicenzi, Padova in Benetke.

Zgodaj je bilo treba vstati. Nekoliko je mešala tudi legalna ura, ki je prav v noči od sobote na nedeljo 22. t.m. začela veljati. Sprva so bile oči nekam krmežljave, toda voznja v sončno jutro je hitro pregnala zaspanost z oči. Prostoren avtobus je sprejel vase 40 oseb. Poleg otrok in dijakinj je potovalo še šest sester in zavodski duhovnik g. Jože Jurak.

Prva postaja je bil kraj Riese. Nič ni bil nekdanji pomemben, saj je vas kot mnoge na Benečanskem; toda odkar je bil papež Pij X. proglašen za svetnika, je Riese postal znan širom po svetu. V tem naselju stoji namreč njegova rojstna hiša. Sedaj je delno spremenjena v muzej. Naši izletniki so jo obiskali, si ogledali sobo, kjer se je svetnik rodil in kuhinjo, kjer je preživel toliko ur ob svoji krščanski materi. Bil so nato pri sv. maši v kapeli, ki je posvečena svetniku v okviru župne cerkve. Pravkar je bila božja služba. Pogled na cerkev, kjer se je kar trlo moških, je bil res presumljiv. Ni še vse gnilo v Italiji. Fare na Benečanskem so versko zdrave in ni čuda, da je iz ene od njih prišel svetnik.

Naslednja točka potovanja je bilo Marijino svetišče na Monte Berico pri Vicenzi. Tudi ta cerkev romarja vedno pre-